

Frågor Hjärnkoll 2022

Grundomgång, 16 frågor

1. Från vilket århundrade kommer ordet "årsrik"?
Svar: 1600-talet
2. Vilket slags djur är den österrikiske fysikern Erwin Schrödinger mest förknippad med?
Svar: Katt ("Schrödingers katt" är ett berömt tankeexperiment, som i korthet handlar om osäkerhet i observationer i vetenskapen.)
3. Vilken veckodag manglar man kläderna i sången "Så går vi runtom ett enerissnår"?
Svar: Fredag (Dagarna före har man tvättat, sköljt, klappat och hängt kläderna.)
4. Vilket datum inleddes invasionen av Ukraina?
Svar: 24 februari 2022
5. Svenska Isabelle Haak utsågs i september till hela Europas bästa spelare. I vilken sport?
Svar: Volleyboll
6. Var i kroppen hittar vi amygdala?
Svar: I hjärnan
7. Vilken berömd skulptur tror man att Alexander från Antiocha färdigställde ca 100 år före vår tideräkning?
Svar: Venus från Milo (Venus Milo ger också rätt.)
8. Hur många landskap ingår i landsdelen Götaland?
Svar: 10 (Blekinge, Bohuslän, Dalsland, Gotland, Halland, Skåne, Småland, Västergötland, Öland och Östergötland)
9. Vad heter det underplagg som användes under 1870-80 talet och som bars under klänningen för att ge kjolen en bakåt pösande form?
Svar: Turnyr, kommer från franskans *tournure*, som betyder vändning
10. Hur många kort av samma valör behöver man för att göra en "canasta" i kortspelet med samma namn?
Svar: 7 (Man spelar med två kortlekar och har även jokrar)
11. Vilket europeiskt land var det senaste som bytte namn, i februari 2019?
Svar: Nordmakedonien (Landet hette förut bara Makedonien, namnbytet kom till efter en tvist med Grekland, som har ett historiskt landskap med samma namn. Turkiet har också bytt namn internationellt till Türkiye, men det är deras inhemska namn och inget "nytt".)

12. Vilken kompositör, född 1685, delar efternamn med Internationella Olympiska Kommitténs ordförande sedan 2013?

Svar: Bach (Thomas Bach är IOK:s ordförande, Johann Sebastian Bach är kompositören.)

13. Vem skrev boken "Onkel Toms stuga", både för- och efternamn?

Svar: Harriet Beecher Stowe (Boken utkom 1852 och fick som svensk titel "Onkel Toms stuga eller negerlifvet i amerikanska slafstaterna", en titel som inte varit aktuell idag ...)

14. Hur många år styrdes (det som senare kom att bli) Västtyskland av Allierade kontrollrådet efter andra världskriget?

Svar: 4 år (1945–1949)

15. Nobelpriset i medicin 2022 går till en svensk forskare. Vad heter han?

Svar: Svante Pääbo

16. Vad kallar man en androfag med en vanligare term?

Svar: Kannibal (Människoätare bör också ge rätt svar, även om den termen inte är så vanlig. Androfag kommer från grekiskans ord för "människa" och "äta/ätare". Kannibaler kallas dock alla som äter individer av samma art, inte bara människor.)

Utslagsomgång, 8 frågor

1. Vem var president i USA när Elvis Presley dog?
Svar: Jimmy Carter (Han blev president i januari 1977, åtta månader innan Elvis hittades livlös på badrumsgolvet på Graceland.)
2. Amurfloden, Asiens fjärde största flod, utgör gräns mellan Kina och ... Ja, vilket är det andra landet?
Svar: Ryssland
3. Vilken slags matprodukt är burrata?
Svar: En ost (Liknar mozzarella, men är krämigare, särskilt inuti.)
4. Deoxiribonukleinsyra är ett väldigt krångligt ord. I normalfallet används den engelska förkortningen. Hur lyder den?
Svar: DNA (egentligen förkortning för det engelska "deoxyribonucleic acid")
5. Hur högt hoppade höjdhopparen Patrik Sjöberg en junikväll på Stockholms Stadion 1987, ett resultat som också betydde världsrekord då?
Svar: 2,42 m (Det är fortfarande gällande Europarekord, 35 år senare.)
6. Amanita virosa på latin, destroying angel på engelska. Vad är svampens namn på svenska?
Svar: Vit flugsvamp
7. I vilken stad utspelar sig William Shakespeares tragedi "Romeo och Julia"?
Svar: Verona
8. Vad kallas livets kretslopp inom buddhismen och andra indiska religioner, med ett ord från sanskrit?
Svar: Samsara

Finalomgång, 16 frågor

1. När Elizabeth II gick bort tog prins Charles över tronen och fick regentnamnet Charles III.
Frågan är, vilket århundrade regerade Charles II, eller Karl II av England?
Svar: 1600-talet (1660–1685)
2. Vad är det som heter rumpetroll på norska?
Svar: Grodyngel (Yngel räcker som rätt svar)
3. Vilken punkig rocksångare med låg procent underhudsfett belönades med Polarpriset 2022?
Svar: Iggy Pop (eg. James Newell Osterberg)
4. Hur många kommuner finns det på Gotland?
Svar: 1 (Hela Gotland är en och samma kommun)
5. Penicillin, Bond, Borta med vinden. Vilket efternamn söker vi?
Svar: Fleming (Alexander Fleming upptäckte penicillinet, Ian Fleming skrev om James Bond och Victor Fleming regisserade storfilmerna "Borta med vinden".)
6. Vilken färg har kattrasen helig birma på ögonen?
Svar: Blå (De ska enligt rasstandard vara djupblå.)
7. Hur många utskott finns det i riksdagen? Räkna inte med EU-nämnden eller tillfälliga, sammansatta utskott.
Svar: 15 stycken
8. Vilket slags organ, på latin kallat glandula, är prostatan?
Svar: En körtel
9. Vilket datum är det tidigaste som första advent kan ligga på?
Svar: 27 november (vilket det också gör i år, när julafton ligger på en lördag)
10. I vilket havsområde i Atlanten föds alla ålar av arterna amerikansk ål och europeisk ål?
Svar: Sargassohavet (I Nordatlanten, nordost om Kuba och Bahamas)
11. Vad heter den vetenskapsman som ofta kallas "Den svenska kemins fader". Han upptäckte bland annat grundämnen cerium, selen, kisel och torium.
Svar: (Jöns) Jacob Berzelius, född 1779, död 1848 var en svensk friherre, kemist och naturforskare.
12. Apolloprogrammet kallades USA:s månfärder. Nu har man planer på att återigen färdas till månen. Vad heter det programmet, efter Apollons tvillingsyster i den grekiska mytologin?
Svar: Artemisprogrammet (Jaktens gudinna, motsvarigheten till romarnas Diana)

13. Vad är en gatupratare?

Svar: En reklamskylt som ställs utanför tex butik/restaurang. Ofta dubbelsidig, som ett upp-och-ned vänt V.

14. Vilket orsnamn är med i titeln på den bok som filmen "Mannen på taket" bygger på?

Svar: Säfte (Boken, skriven av Sjöwall Wahlöö, heter "Den vedervärdige mannen från Säffe". Det är dock inte mannen på taket som är den vedervärdige mannen, utan en polis med tveksam moralisk kompass. Filmen, regisserad av Bo Widerberg, kom 1976.)

15. VAR är ett omdiskuterat inslag i den moderna fotbollen. Vad innebär VAR?

Svar: Det är de domare som sitter i ett avskilt rum och ser videorepriser på situationer i matchen och kan uppmana huvuddomaren att ändra ett domslut. Förkortningen står för Video Assistant Referee. **Godkända svar** är tex videbedömning, videodomare, videogranskning eller en längre förklaring i linje med svaret ovan.

16. Douglas Léon vann, lite oväntat, Cornelispriset 2022. Under vilket namn är han mer känd?

Svar: Dogge Doggelito (Han blev känd på 1990-talet genom hiphop-gruppen Latin Kings.)